

På hörnet av Födlan
och Östra promenaden var det ett
kalkbruk. Där var gamla grubbar
som arbetade. Min far arbetade
där. Det var en mycket stor grubba
där man bade varannan stapel
kol, varannan kalk. När kolens
var nedbränd var kalken bränd.
Sedan skulle den släckas. Kalken
kom ifrån Linnhamn, de seglade
hit, och sprängdes från jättbott.
men utanför Malmö.

På var det mest fisk-
kass i Linnhamn. Gummorna
sallade hit med fisken i sulle-
torar. De sallade långt in i staden
och gick från gata till gata och
sallade smör och sill. En viss

Ulla
Pitt

tiel var det bara sill på somma-
ren och efterhösten. Då saltade de
mycket sill. Det var riklig sill
då. De gick ändå mer mot ska-
nor och fiskade. En val sill kos-
tade tio öre. Det var inte mer än
ett par år, som de fick så mycket
att sillen var så billig.

Då var här torghandel på
hela Stortorget. Salmhall fanns
niger. På torget stod grönsaks-
handlare, slaktare, bagare, gryn-
handlare. Grönsakshandlarna bodde
samt i kung Mahns. De hade sina
sina ställen och körde in med
häst på förmiddagarna. På Torse-
bergsbackan bodde flera slaktare.

Det fanns någon bättre slaktare
också på Korsholmsvägen. Han
skaffade sig snart butik. När
det blev saluhall fick de vite för
att stå på torget kringar med
kött. Ridhuset och Krofästingtor-
get var den första saluhallen.

Första onsdagen i vår må-
nad var det marknad på Gustav
Adolfs tor. Då hade de litet klä-
der och linne. Det var de som
sökte från marknad till marknad
och sålde.

Det var en bygd som
hade jord där Margaretaparkeringen
ligger. Han hade kor. Han odlade
flodman hade också jord och kor.

Umma
M 161

Umma
M 158

De körde ut korna på morgnarna
och hämta hem dem och krällar-
na. De hade inte många kor.
Det var mest till husbehov.

En del gator var på sten-
satta. Parksgatan var inte stensatt.
Födla förstadsgratarna var en bit. Läng-
re ut var det makadam. Allt spill
vatten gick ut i rinnstjärnorna som
var lekplats. Där låg alla piltar och
sotade.

Det var bunnar, när
jag var pys. Den första vattenled-
ningen kom från Pildamman.
Det var på dåligt vatten många
gångar. 881-82 var det röktrotspi-
cken. Då blev ledningarna onlag-

da på fabrikerna. Det skulle vara
silar i ledningarna. De hokte
mågot slags te och drack i stället
för vatten. Det var rätt många
som dog här då.

I min tid har det alltså
varit litet gasbelysning. Det var
på mest fotogenlampor sedan gas.
De hade riktigt lyktständer med
stegar på axeln. Det var dåligt
med belysningen. Vi bodde på
Backarna (Krisbergs backar). Jag gick
i Angströms skola. Där fanns inte
belysning på hela vägen.

När de byggde vattenbor-
net på Backarna, träffade de på

Luf 70.

en massa människokallar. Det hade varit kyrkogård till förgjett där. Där var en stor plom och en bräcke här och var.

Det var särskild plats för förgjett på kyrkogården. Prästen följde dem väl på förgjett. Släktbyrå hörd ut om förgjett. Det var en vanlig enkel träbänk med ett fack över på en källa.

Lu 7 70.

Det var där på allmänning på kyrkogården. Man behövde inte betala något annat än för gravöppning. Det länge man sköter gravarna på den lilla.

Det var ingen spänning för de fattiga. Det fick man

betala för. De mingo i kyrkklo-
kan i den församlingen de hörde
till.

Det var de som hyrde
bänkar i kyrkan. Det betalade de
naturligtvis för. När minna föräldrar
 gick i kyrkan satte de sig i en
hyrd bank en gång. De blev bort-
hörda när de som hyrde bänken
kom. Så var där ju öppna bän-
kar också. När predikorn började
kom rakmästaren och öppnade
de hyrda bänkarerna, för dem som
stod utanför. Stora fina borgare
hade sina bänkar alla övert
i köket.

De kunde gå i kyrkan
och ha träbänkar. De flerta som

inte hade så mycket gick inte
i kyrkan. Arbetslöst i fabriken gick
inte mycket i kyrkan. När de
skulle konfirmeras gick de ju, för
de var barmagna. Det var många
som hade tråkigt att skaffa klä-
der till konfirmationen.

Det var första en del
trögheten som inte kunde läsa
inom till. Om de kunde så
ville de inte. De blev försat-
ta.

Man gick i skolan, tills
man var tolv år. Där var de,
som var så fattiga, att kunde
de få något jobb, tog de det i
stället.

Vi lekte i boll, slog
rida emot husgavarna. Vi lekte
fjummannaboll, sju-manna-, åtta-
mannar- alltifrån hur många vi
var. Då måste man ha stor
plats och komma ut på en äng.
Man skulle stå med bollträ och
springa mitt emot och tillbaka i-
gen. Kunde de då sticka en
med bollen när man sprang,
skulle det anses lagat ha bollen
och stå. Vi hade emellan boll-
trän. Bollarna ^{upplades av} var fuktiga
skinnbitar och stoppade. De gick
fort runda.

Nere på gamla fängelsch gick brandkonstaplarne vakel på vallarna. De sköt olika skott om det brann på öster eller väster. Sedan var det vakter i f. t. Peteri torn. De klämtade när det brann. Ist. slog de olika slag för väderstucken. Sedan klämtade de för att väcka folk. I rumslagare gick omkring för att väcka folk som var med i brandkåren. Småbarnen omkring Malmo skulle ha spanarar och vaktbarn. Spanarna var privat. De skulle vara anmälda till brandkåren. Då var de skyldiga att gå sig ut. Ibland var de bemynta att slanna och vakta.

Da' fick de betalt för loden de
stannade. - I va' i prästgårdsbrochen
var de förta, som hade stång.
Loden var det en del
som låg vakt på Rådhuset. Det
var nattbrandvakter. De hade logg
och några kvinnor om a'ist. - De
hade stångar och stegar. Loden
kom brandkåren ner i Baltzgar-
gatan.

De brukade bygga
självva, tog nedan jorden och
stök lera. De brukade att sluka
sten de ätte lera och putta
den i fornar. Loden fick det
ligga och vridtorka. Många
kvinnor var duktigare än man.

namn att arbeta med det

De hade i allmänhet
små och höga. De hade ett par
ränder, så fick de väl ligga i
dubbla lager med fötterna mot
varandra. De låg på halva hö-
ften eller halsen. Där var vi gästare
med ikenis, där de kunde få
en knippa. Där i stället hade
de enklare maträtter och
bolster var att stoppa det i.

De hade öppna spisar
och följande att sätta kokkålen
på. På backarna var där öppna
så att man såg rätt ut, när
man kuckade upp.